

armoniile și ritmurile specifice zonei din care provin. Cînd însă acestea abordează, cu insuficientă informare și pătrundere, folclor muzical din alte zone, uneori destul de îndepărtate, sau cînd amestecă frînturi de melodii disparate într-un fel de potpuriu, cu introduceri lente intenționat „simfonizante“ și cu finaluri bazate pe anumite „efecte“ mizînd pe uimirea spectatorilor, atunci impresia de neîmplînire, de insatisfacție își face loc în mintea auditorilor.

Alături de tarafurile mari și mici, în această etapă au apărut și multe formații de dimensiuni mai mari, orchestrele populare, dintre care multe și-au meritat din plin frumoasele aprecieri de care s-au bucurat din partea publicului spectator și, desigur, și din partea juriului. Au fost însă și orchestre populare a căror prestație a cuprins — uneori reverberate — aspectele negative amintite mai sus, la tarafuri.

Alături de grupurile vocale care au prezentat folclor muzical în prelucrări simple, apropiate de substanța melosului popular, am ascultat și numeroase grupuri corale care au interpretat prelucrări de folclor local realizate de către compozitori profesioniști și amatori, în marea lor majoritate fiind lucrări izbutite sub raport compositiv. Cînd însă unele dintre acestea — adevărate coruși de cameră, au dat viață unor lucrări muzicale din repertoriul clasic, sau chiar contemporan (I. Vidu, T. Popovici, A. Stoia, C. Romașcanu, V. Spătărelu, G. Vancu și alții), atunci, interpretarea acestora, fie chiar și foarte strălucitoare, nu a fost în măsură să înlătorească impresia că, de fapt, locul acestora nu era alături de cobze, fluiere și țambale, ci în altă parte, în cadrul concursului de muzică corală și de cameră.

Juriul de muzică populară a urmărit 2.120 de prezențe artistice pe parcursul a 52 zile prin locuri frumoase, cu întoarceri și reveniri la locurile de concurs situate la mari distanțe, audiind aproape zilnic între 30—80 formații artistice și interpreți individuali.

De aceea, poate că, deși foarte greu pentru noi, șansa unică de a străbate țara întregă în lung și-n lat, într-un timp atît de scurt, a făcut ca între membrii juriului să se stabilească un climat de prietenie și încredere, o atmosferă propice de lucru care a determinat ca analiza acestei ample desfășurări de forțe artistice să se facă cu răspundere, cu exigența profesională necesară, dar și cu cald atașament pentru acești oameni minunați, care și-au lăsat pentru o clipă preocupările lor din întreprinderi, instituții, sau de pe șantierele și ogoarele patriei, pentru a urca pe scena de concurs a marelui Festival al muncii și creației „Cîntarea României“.

Constantin ARVINTE

Cea de-a VI-a ediție a Festivalului Național „Cîntarea României“ a reconfirmat valoarea și caracterul acestei manifestări ca formă larg democratică de stimulare și valorificare a spiritului creator românesc la cote mereu crescînde de exigență și responsabilitate etico-morală, estetică și social politică. Pe aceste temeuri, festivalul s-a impus, odată mai mult, ca modalitate esențială de perpetuare, în conștiința prezentului, a celor mai valoroase tradiții de gînd și faptă creatoare prin care poporul român și-a durat, de-a lungul timpului, chipul său spiritual inconfundabil și definitiv pentru vocația sa constructivă, pașnică și creatoare. „Examenul atent și stăruitor al culturii noastre populare — scria Lucian Blaga — ne-a condus la concluzia reconfortantă despre existența unei matrici stilistice românești. Latențele ei, întrezărite, ne îndreptățesc la afirmația că avem un înalt potențial cultural. Tot ce putem ști, fără temere de a fi dezmințit — continua Blaga — este că sîntem purtătorii bogății ai unor excepționale posibilități. Tot ce putem crede, fără a săvîrși vreun atentat împotriva lucidității, este că ni s-a dat să luminăm cu floarea de minuni, un colț de pămînt. Tot ce putem spera, fără a ne lăsa manevrați de iluzii, este mîndria unor inițiative spirituale, istorice care să sară, din cînd în cînd, ca o scînteie și asupra creștetului altor popoare“¹.

Cuvintele marelui scriitor și filozof român mi-au venit, adeseori, în minte, în timpul desfășurării etapei republicane a recent încheiatei ediții a VI-a a Festivalului Național „Cîntarea României“.

Le-am reprodus, aici, tocmai pentru că în lumina experienței acumulate în decursul celor șase ediții ale festivalului național „Cîntarea României“, aceste cuvinte, chîntesentă și crez ale gîndirii lui Lucian Blaga, își dezvăluie caracterul lor vizionar, profund patriotic și umanist. Le-am reprodus pentru că, urmărind și audiind, în calitate de președinte al juriului republican la una dintre cele mai ample secțiuni ale festivalului — secțiunea de muzică ușoară —, am avut, pentru a nu știu cîta oară, revelația inepuizabilului talent muzical al acestui popor harnic și înțelept pentru care muzica — fie și ușoară —, nu este doar prilej de desfătare sau de înnobilitare a clipelor de răgaz — ceea ce nici aceasta nu e puțin lucru, ci că este un mod de a fi, de a gîndi și acționa în consensul idealurilor creativității, ale frumosului etic, ale binelui și adevărului.

Sute de colective artistice, constituite în cele mai diverse alcătuirii instrumentale și integrate stilistic celor mai variate specii ale genului

¹ Blaga, Lucian „Trilogia culturii“, Editura pentru literatură universală, București, 1969, pag. 258

— muzica ușoară în accepțiunea clasică a noțiunii, rock, jazz, folk, estradă etc., mii de soliști individuali sau și ei constituiți în duete, tertete sau cvartete sau alte structuri cu caracter — să le zicem — cameral, au adus în fața juriului și a publicului (acesta din urmă, din păcate, prea puțin numeros în raport cu cerințele efectului educativ scontat) au adus, spuneam, mărturia pasiunii lor pentru artă, a entuziasmului și încrederii lor necondiționate în „magia” muzicii, în capacitatea acesteia de a face oamenii mai buni; artiștii amatori au adus, de asemenea dovada talentului și fan-teziei cu care ei abordează faptul creației și interpretării muzicale deopotrivă.

Legitimându-și călătatea de parte integrantă a activității ideologice și cultural-educative de cultivare a sentimentelor cu adâncă semnificație patriotică și umanistă, de relevare a trăsăturilor morale ale omului societății socialiste românești în consensul celor mai expresive tradiții spirituale și pe fondul unității și continuității etnice a poporului român, largul front al interpreților și creatorilor de muzică ușoară s-a impus, pe scena ediției a șasea a festivalului, poate în primul rînd, prin valoarea și bogăția repertoriului ales, acesta constituindu-se ca element fundamental al componentei ideologice și estetico-educative, a majorității formațiilor și soliștilor pe care i-am auzit. În acest sens au fost relevante cîntecele inobilate de mesajul dragostei de țară, al respectului pentru îndelungatele tradiții ale culturii naționale, al stimei și atașamentului față de partid și față de conducătorul său, al adevărului la cauza păcii, libertății și prieteniei între popoare. Nu este aici și acum cazul să facem o analiză în detaliu a acestui aspect al repertoriului, dar sînt convins că o atare analiză — necesară după ce învățăminte și concluziile se vor fi decantat mîi mult —, va fi de natură să illustreze multiple implicații pe care mesajul direct, limpede și larg accesibil al muzicii ușoare românești le are în demersul educativ al artei noastre. Angajarea civică, pasiunea pentru afirmarea adevărului despre om și condiția sa socială reprezentînd, cum spunea Marx „esența însăși a spiritului uman”, s-au dovedit a fi o constantă a repertoriului abordat, în cadrul căruia au putut fi auzite cîntece cu un accentuat caracter reflexiv, cîntece închinete păcii, nevoii omului de a trăi în demnitate și libertate, cîntece revelatoare pentru orizontul de gîndire și sensibilitate ale tineretului nostru, îndeosebi.

Un fenomen demn de remarcat este acela că artiștii amatori, simțînd nevoia adaptării repertoriului cadrului lor de viață, universului lor de sensibilitate, dar și posibilităților lor tehnico-interpretative, au realizat ei înșiși un

mare număr de lucrări, multe dintre acestea distingîndu-se prin farmec și simplitate melodică, prin sinceritatea și spontaneitatea inspirației, printr-o fuzionare perfectă a elementelor muzicale cu cele ale textului poetic. Factura spectacolică a multor asemenea lucrări era identificată mai puțin decît în trecut, în retorica sonoră debordantă, uneori chiar obositoare, și mai mult într-o expresivitate lirică, interiorizată și reflexivă, cale sigură de a împiedica intrusiunea, în organismul sănătos al mișcării artistice de amatori, a ilustrativismului, convenționalismului și festivismului. Rămîne, însă, deschisă problema îndrumării de specialitate a tinerilor compozitori amatori, îndrumare în absența căreia — s-a văzut — o însemnată parte a creațiilor originale ale acestora, nu s-a putut ridica la nivelul, chiar și minim, al construcțiilor melodice și armonico-orchestrare. Rămîne, de asemenea, deschisă, problema difuzării, mai operative și mai eficiente decît se face în prezent, în rîndurile tineretului muzical, a creațiilor majore ale genului datorate celor mai buni compozitori profesioniști: este vorba, în ultimă instanță de o pătrundere mai adîncă și directă a acestor creații în viața artistică de masă, de o mai organică legare a acestora de mișcarea artistică a amatorilor. Este o operație care pretinde din partea tuturor factorilor responsabili în domeniu, mai multă hotărîre și inițiativă pentru eliminarea rutinei și comodității. Evitarea oricărui risc de profesionalizare a mișcării este, desigur, un proces delicat, care cere chibzuință și măsură; ea nu trebuie produsă pe seama frînării entuziasmului creator al tineretului — mă refer, cu precădere la tinerii muzicieni din formațiile de jazz, rock și folk — ci prin îndrumarea creației acestora ca și prin oferirea mai multor lucrări capabile să răspundă nevoii lor de modernitate.

Reținem și în acest cadru faptul pozitiv că formațiile și soliștii de muzică folk continuă un proces de decantare și asimilare a genului în structurile cîntecului românesc. Foarte puține mai sînt formațiile de acest gen care au rămas pe tipul folk-ului, în accepțiunea sa inițială. Tot mai mult își fac loc motivele tradiționale ale cîntecului românesc care dau genului o mai pronunțată specificitate națională.

Succese remarcabile au putut fi înregistrate și în domeniul interpretativ în care ediția a VI-a a festivalului național „Cîntarea României” s-o constituit într-o excepțională demonstrație a talentului muzical al poporului român, într-o puternică și emoționantă mărturie a nevoii de muzică a tuturor oamenilor muncii, a tineretului îndeosebi.

Vasile DONOSE